

VERSLAG

Sessie 9: Safe(r) spaces: good practices aan het woord

Datum: 7 juni 2022

1 Sprekers:

Marije - werkt voor çavaria

Joppe - werkt voor Wel Jong

Claudia - werkt voor JES Antwerpen

Michaëla - werkt voor Overkop huis (Antwerpen Noord - Safe Space, Antwerpen Zuid - Habbekrats)

2 Verslag van het gesprek

2.1 Vraag 1: Moest je een definitie kunnen plakken op Safe(r) spaces, hoe ziet die er dan uit vanuit je werk?

Michaëla: veilige, laagdrempelige ontmoetingsplaats, die moet onvoorwaardelijk zijn en je moet je er thuis voelen. Hoeft niet per sé een plek te zijn, kan ook een persoon zijn.

Claudia: Werken vanuit vertrouwen en verbinding? Je moet aan de slag gaan met jongeren zelf in alle domeinen van hun leven. Veilig samen kunnen zijn, taboedoorbrekend.

Marije: Een vaste definitie bestaat niet. Moet heel hard vertrekken vanuit de persoon zelf.

Joppe: Voor LGBTQ+ jongeren zijn er soms wel specifieke voorwaarden nodig om een veilige ruimte te creëren. Soms is zo'n plek enkel bestemd voor een specifieke doelgroep en worden anderen er geweerd: safe space voor trans personen bijvoorbeeld.

2.2 Vraag 2: Doen jullie aan specifieke doelgroepafbakening?

Claudia: Wij gingen tijdens de pandemie specifiek aan het werk met meisjes, zij hebben niet altijd een plek.

Michaëla: ook SafeSpace heeft een vrouwenwerking. Vrouwen zijn op zoek naar ruimtes waar ze gewoon zichzelf kunnen zijn.

2.3 Vraag 3: is het nodig om voor IEDEREEN een safe space te creëren?

Marije: Wel Jong en çavaria proberen vooral voor LGBTQ+ jongeren te organiseren en gaan uit van de noden die deelnemers zelf hebben. Houden er een intersectionele kijk op na, maar vinden het zeer belangrijk om doelgroepspecifiek te werken.

2.4 Vraag 4: Al negatieve reacties gekregen?

Joppe: Het gebeurt wel dat mensen negatief reageren over een safe space voor een specifieke doelgroep → daar komt een soort onbegrip achterna.

Michaëla: iets creëren voor een specifieke doelgroep creëert soms de reactie dat sommigen andere groepen zich uitgesloten voelen. We zetten iets in de verf, maar dat betekent niet dat het voor andere groepen aan een veilige plek zal ontbreken bij je organisatie.

3 Publieksvraag: hoe ga je om met mensen die onzeker zijn of ze tot een bepaalde doelgroep behoren?

Joppe: laten afhangen van de deelnemer, mensen die bijvoorbeeld twijfelen aan hun geardheid zijn wel welkom. Tenzij het echt heel specifieke afgebakende safe spaces willen creëren: zoals mensen die in fysieke transitie gaan.

Claudia: De ene safe space is de andere niet en het is geen one size fits all.

Marije: er zijn heel erg veel safe spaces in de wereld, eigenlijk bestaan er al zoveel. We benoemen ze nu gewoon heel erg specifiek.

3.1 Vraag 5: Hoe ga je om met negativiteit, bijvoorbeeld op sociale media?

Joppe: het lijkt vaak alsof een safe(r) space afgesloten is van alles en iedereen (voor mensen die ertegen zijn), maar er zijn net gigantisch veel safe(r) spaces waar mensen wél in gesprek willen. Er zijn gigantisch veel manieren om in gesprek te gaan.

Claudia: kritiek is welkom, we leren daar namelijk uit om nieuwe noden te ontdekken of om een ruimte anders te gaan creëren. Kritiek is vaak een signaal.

Marije: Je hebt kritiek en je hebt kritiek. Het is vaak interessant om te zien van waar kritiek, een nood of sentiment ontstaat.

3.2 Publieksvraag: is het de bedoeling om een safe(r) space tijdelijk te maken en nadien terug te openen?

Marije: het brengt je terug naar definitie van een safe@ space: dat is namelijk ook de sfeer die je gaat creëren. Dat kan ook tijdelijk zijn. De ruimte zelf is niet méga-relevant. We benoemen die als een safe space omdat er specifieke regels benoemd worden over hoe we met elkaar omgaan.

Een doelgroep heeft altijd bepaalde noden, die uitschalen naar een grotere werking hoeft niet per sé, tenzij het volledige publiek dat deelneemt aan de safe space daar een uitgesproken nood aan heeft.

Claudia: Luister naar de signalen van jongeren zelf. Zo'n safe space en de regels daarvan zijn iets heel dynamisch. Jongeren moeten voelen dat er geluisterd wordt naar hun noden. Dat is de start van een safe space.

Joppe: aanvullend op het "naar buiten brengen van een safe space": in vele safe spaces is er ook de afspraak om, wat besproken wordt in de safe space, niet naar buiten te brengen.

3.3 Publieksvraag: denken jullie dat het uiteindelijk jullie werking of verhaal overbodig maken? Is het de droom om safe spaces overbodig te maken?

Michaëla: dat is niet onze wens. Het is belangrijk dat er veiligere plekken bestaan, maar ook dat er exclusieve veilige plekken blijven bestaan. In de eerste plaats gaat het vooral om een aanbod voorzien, niet over mensen overtuigen over het belang van een safe space. Ze moeten er vooral zijn voor jongeren.

Joppe: We werken allemaal vanuit een specifieke doelgroep. Het is niet onze taak om het onderwijs te vormen in safe spaces. We werken nu voor en door een doelgroep. Maar als het onderwijs meer wil leren, dan kan dat wel.

Claudia: er is een heel divers aanbod nodig, onderwijs, schoolse context kan niet aan alle voorwaarden voldoen.

Michaëla: het is boeiend om verhalen van jongeren te delen. Maar we gaan niet de hele schoolcontext veranderen. Er valt wel heel veel te inspireren, als scholen dat wensen.

3.4 Vraag 6: een safer space hoeft geen ruimte te zijn, maar kan ook een emotionele, mentale ruimte zijn, leg uit.

Joppe: In Wel Jong wordt er bijvoorbeeld een onthaal-verhaal dag georganiseerd. Jongeren gaan er tijdens een wandeling in gesprek en kunnen er hun ei kwijt. Daarbij gelden regels om dat gesprek zo veilig mogelijk te laten verlopen. Je kan dus ook mentale, verbale ruimte creëren; bijv. je voornaamwoorden communiceren aan het begin van een gesprek met een non-binair persoon.

Claudia: de safer spaces gaan niet om ruimte, wel om interactie en verbinding creëren op een veilige manier.

Michaëla: het is niet altijd plaatsgebonden, kan net ook on the go zijn, op pleintjes, op specifieke locaties...

3.5 Publieksvraag: Wat doe je als je geen consensus kan bereiken over de ruimte? Wat zijn de ervaringen daarmee?

Claudia: Laat je ondersteunen door experts rond specifieke topics, met partners, met wetgeving etc. (voorbeeld drug- en alcoholgebruik). Hou altijd je doelgroep voor ogen en ga daarmee in gesprek. Je gaat ooit knopen moeten doorhakken en specifieke regels moeten opstellen om je safe space veilig te houden.

Joppe: twee concepten die heel dicht bij elkaar liggen: safer spaces en braver spaces. Een safer spaces is niet zomaar een schattig wiegje waarin je belandt. Maar bij een safer spaces verbind je je ook aan specifieke regels, die breken kan een gevolg hebben. In braver spaces draait het heel erg om meer van elkaar te leren. Breng 20 moslimjongeren bij elkaar, dan zit er ook frictie en verschil op. In een braver space leer je bij en moet je ook op zoek gaan naar de verschillen. Discussiëren met elkaar is belangrijk.

Marije: een kader bouwen, specifieke regels benoemen kan echt nodig zijn. Transparantie is key, overloop een lijst van je regels en leg die uit. Zo krijg je mensen veel sneller mee.

3.6 Publieksvraag: Zijn we jongeren te zacht aan het maken door zo'n extreem veilige plekken te zoeken? Maakt een safe space ons weerbaar genoeg?

Joppe: in een buitenwereld die heel erg zacht is voor jongeren, is het soms belangrijk een veiligere plek te vinden. Om mild te zijn.

Claudia: er zijn wel degelijk regels in je safe space, je stelt grenzen. Met je mildheid ga je luisteren naar signalen en ermee aan de slag.

Marije: Wij creëren een basisrichtlijn, basisrespect en bewaken die duidelijk: zoals elkaar laten uitspreken. Een safer space geeft mensen een veilige ruimte om hun grenzen aan te geven en geeft duidelijke aandacht aan mentaal welzijn.

Joppe: Safer spaces zijn plaatsen waar mensen elkaar kunnen versterken en waar ze met elkaar op zoek gaan naar extra weerbaarheid. Ze kunnen er kwetsbaar zijn, een netwerk opbouwen en dan gaan ze terug de wereld in.

Marije: braver space; ga in gesprek met mensen waarmee je het oneens bent of waarmee je moeilijk communiceert, dat maakt je sterker en weerbaarder.

Er is lang een mythe geweest waarin een organisatie er voor ELKE jongeren moet zijn, maar het is eigenlijk belangrijker om een groot netwerk te hebben? Je kan geen veilige plekken creëren voor iedereen. Je kan eraan werken, maar het is ook de bedoeling om zo specifiek mogelijk aan bepaalde noden van jongeren te voldoen. Er is geen concurrentie. Het is niet streven naar één concept dat voor iedereen werkt.